

บรรณานุกรม

๑. ภาษาบาลี - ไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

กนกวรรณ ดุงศรีแก้ว. การพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว. จุลสารการท่องเที่ยว, ๑๘ (๔). ตุลาคม-ธันวาคม, ๒๕๔๒.

กรมการศาสนา. กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือถวายความรู้แด่พระสงฆ์การปี ๒๕๓๘.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา, ๒๕๓๘.

----- กิจกรรมของวัดซึ่งจะเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของพุทธศาสนิกชน,

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา, ๒๕๒๙.

----- ประวัติวัดสำคัญทางพระพุทธศาสนาตอน ๓. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๖.

กรมพระปรมาภิไธยในรศ.(สมเด็จพระเจ้า). หนังสือคำฤๅษดี, ม.ป.ท., ๒๔๗๒.

กรมศิลปากร. ประวัติวัดอรุณราชวราราม. พระนคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศิวพร, ๒๕๑๑.

----- กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์. พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา.

กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร, ๒๕๑๖.

----- ประวัติวัดสำคัญทางพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๔.

----- จดหมายเหตุการณ์อนุรักษ์กรุงรัตนโกสินทร์. กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร, ๒๕๒๕.

----- “วัดสำคัญกรุงรัตนโกสินทร์,” ใน ศิลปวัฒนธรรมไทยเล่ม ๔. กรุงเทพมหานคร: ยูไนเตดโปรดักชั่น, ๒๕๒๕.

----- ประวัติวัดทั่วราชอาณาจักร เล่ม ๑. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๗.

----- วิวัฒนาการพุทธสถานไทย. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อมรินทร์ พริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด, ๒๕๓๓.

_____ . โฉมประสาธน์ วัดราชนันทารามวรวิหาร. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อมรินทร์
พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๓๘.

_____ . จดหมายเหตุการบูรณปฏิสังขรณ์ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม และ
พระบรมมหาราชวัง ในการฉลองพระนคร ครบ ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ภาคที่ ๑.
กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วน จำกัด โรงพิมพ์ยูนิเท็ดโปรดักชั่น จำกัด, ๒๕๒๕.

_____ . วัดหลวงสมัยรัตนโกสินทร์. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอ.พี. กราฟฟิคดีไซน์
และการพิมพ์, ๒๕๔๐.

กฐินนาถสรณ์ กฐินพระราชทาน วัดประยุรวงศาวาสวิหาร. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., ๒๕๔๓,
คณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาสวิหารและมูลนิธิหลวงตาแพะเหยื่อไม้ พระเทพประสิทธิคุณ
๘๐, กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุ๊ป, ๒๕๓๔.

กระทรวงศึกษาธิการ กรมการศาสนา. ประวัติวัดสำคัญทางพระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๖.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร.
๒๕๔๔.

_____ . คู่มือมัคคุเทศก์. กรุงเทพมหานคร: พระบรมมหาราชวัง, ๒๕๔๐.

การพระราชกุศลในดีถีซึ่งคล้ายกับวันสวรรคตกรมสมเด็จพระเทพศิรินทราบรมราชินี,”.

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑. แผ่นที่ ๒๔. ๙ กันยายน ร.ศ.๑๑๓.

การทำบุญพระบรมอัฐิในกรมสมเด็จพระเทพศิรินทราบรมราชินี. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๕.

แผ่นที่ ๒๔. วันอาทิตย์ เดือน ๑๐ แรม ๔ ค่ำ ปีชวดสัมฤทธิ์ศก, ๑๒๔๐.

เกษม ชำนาญดี. พลังปัญญา...๑๑๓ ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. กรุงเทพมหานคร:

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ๒๕๔๘.

ข่าวสด. พระพุทธธรรมมิตราธิราช วัดอรุณราชวราราม กทม. คอลัมน์ เดินสายไหว้พระพุทธรูป,

๑๗ ม.ค. ๒๕๕๓.

ไขศรี ศรีอรุณ, พระพุทธรูปปางต่าง ๆ ในสยามประเทศ : ประวัติความเป็นมาของพระพุทธรูป
ปางต่าง ๆ ตั้งแต่มหากิเษกรรมถึงมหาปรินิพพาน, (กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๔๖.

ไขแสง ศุขะวัฒน์. วัดพุทธศาสนาที่ได้รับอิทธิพลศิลปะจีนในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์.

กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิ เจมส์ ทอมป์สัน. พ.ศ.๒๕๒๕.

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงาน. **บทบาทที่พึงประสงค์ของวัด และพระสงฆ์กับการพัฒนาสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.
- คณะกรรมการจัดการงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี. **สมุดภาพสถาปัตยกรรมรัตนโกสินทร์**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์กราฟิคอาร์ต, ๒๕๒๕.
- คึกฤทธิ์ ปราโมช (พล.ต.ม.ร.ว.). “พระพุทธรูปโบราณในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม,” **วัดพระเชตุพนสองร้อยปี, (๒๓๓๒-๒๕๓๒)**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บัณฑิตการพิมพ์, ๒๕๓๒.
- จดหมายเหตุความทรงจำของกรมหลวงนรินทรเทวี, พิมพ์พร้อมกับฉบับเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๓๑๐ - ๒๓๘๑, ม.ป.ท., ๒๕๐๑.
- จารุณี อินเดิดฉาย. “โบสถ์และวิหารในประเทศไทย,” ใน **วิวัฒนาการพุทธสถานไทย**, กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์พริ้นติ้ง, ๒๕๓๓.
- จิตร บัวบุศย์. **สกุลศิลปะ-พระพุทธรูปในประเทศไทยมรดกวัฒนธรรม**. พระนคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๐๗.
- จิรพันธ์ สมประสงค์. **ศิลปะประจำชาติ**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๔.
- เจ้าพระยาทิพากรวงศ์. **พระราชพงศาวดารรัชกาลที่ ๓**. พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๐๔.
- เจ้าพระยาวิชิตรวงษ์วุฒิไกร. **ตำนานพระอารามแลทำเนียบสมศักดิ์**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทย, ๒๔๕๗. พิมพ์แจกในงานศพ เจ้าพระยาวิชิตรวงษ์วุฒิไกรฯ (หม่อมราชวงศ์คัลลิต์) องคมนตรี รัฐมนตรี ๒๔๕๗.
- จุลทัศน์ พยาฆรานนท์. “ประติมากรรมในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว”. **มหาเจษฎาบดินทรานุสรณ์**. กรุงเทพมหานคร: อักษรสัมพันธ์, ๒๕๓๑.
- จิรพันธ์ สมประสงค์. **ศิลปะประจำชาติ**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๒.
- จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ. “ทวศนะเชิงพุทธเกี่ยวกับนิเวศวิทยา,” ใน **สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, ๒๕๓๐.
- ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. **อธิบายเรื่องสำเภาวัดยานนาวา**. พระนคร: โรงพิมพ์จิตรวัฒนา, ๒๔๗๗.
- เถา ศรีชลาลัย. **ตำนานวัดเทพศิรินทราวาส**. ม.ป.ท., ๒๔๗๘.
- ทิพากรวงศ์. เจ้าพระยา (ข้า บุนนาค). **พระราชพงศาวดาร กรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๑**. กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร, ๒๕๓๑.

ธวัช ปุณโณทก. “หอแจก (ศาลาการเปรียญ) : ศาสนสถาน,”. **สารานุกรมวัฒนธรรมไทย**

ภาคอีสาน ๑๔, ๒๕๔๒.

อัครศักดิ์ อายุวัฒนนะ. “วัดของเราวัดดุสิตาราม.” **วารสารวัฒนธรรมไทย ๑, ๙**, พฤษภาคม ๒๕๒๘.

ธีรวงศ์ คงทอง. **คติการสร้างพระเจดีย์กับการอนุรักษ์ศิลปกรรมโบราณสถานเจดีย์ :**

กรณีศึกษาโบราณสถานพระเจดีย์ช้างม้อย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.

จังหวัดเชียงใหม่, ๒๕๔๕.

น. ณ ปากน้ำ. (นามแฝง). **ศิลปะในกรุงเทพฯ ภาคแรก. กรุงเทพมหานคร: พีระพัทธนา, ๒๕๒๑.**

นภาพรณ ฐานกาญจน์, ดร.และคณะ. **คู่มือพัฒนาและออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่ง**

ท่องเที่ยวแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ ๒๕๔๕.

นิยะดา เหล่าสุนทร. **ประชุมจารึกวัดพระเชตุพน. กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์**

พับลิชชิงจำกัด (มหาชน), ๒๕๔๔.

เนตรนภิส นาควัชร. รองศาสตราจารย์. และคณะ. **วัดในกรุงเทพฯ : การเปลี่ยนแปลงในรอบ**

๒๐๐ ปี (พ.ศ.๒๓๒๕- ๒๕๒๕). กรุงเทพมหานคร: ทูลวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

๒๕๒๕.

ปราณี กล้าส้ม และ ชุตินา ชุณหะชา. “วัดปทุมวนาราม ราชวรวิหาร,” ใน **วัดปทุมวนาราม.**

กรุงเทพมหานคร: เมืองโบราณ, ๒๕๓๙.

ประทีป ประชุมพล. **วัดสุวรรณาราม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, ๒๕๒๕.**

ประยูร อุลุชาฎะ (น. ณ ปากน้ำ). **พจนานุกรมศิลป์ (ฉบับแก้ไขปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ ๒**

กรุงเทพมหานคร: เมืองโบราณ, ๒๕๒๒.

ประเวศ วะสี. ศาสตราจารย์นายแพทย์. **พระสงฆ์กับการรู้เท่าทันสังคม, ในการบริหารจัดการ**

วัดในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอ.พี.กราฟิคดีไซน์ และการพิมพ์

จำกัด, ๒๕๓๙.

ปิ่นรัชฎ์ กาญจนะขิทธิ. **แนวคิดและวิธีปฏิบัติการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมในประเทศไทย.**

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๗.

ประวัติวัดเทพศิรินทราวาส. กรุงเทพมหานคร: เรือนมิตร, ๒๕๔๒.

ประวัติศาสตร์สมัยกรุงรัตนโกสินทร์. กรุงเทพมหานคร: มิตรนราการพิมพ์, ๒๕๑๕.

ประเสริฐ ศิลรัตน์. **การออกแบบลวดลาย. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮ้าส์, ๒๕๓๘.**

เปี่ยม บุญยะโชติ (ร.ต.อ.). “การสร้างโบสถ์และอานิสงส์การสร้าง,” ใน **ประมวลหลักโหราศาสตร์กับมูลเหตุของศาสตร์และพิธีกรรมของโหร**. พระนคร: โรงพิมพ์เฟื่องอักษร, ๒๕๑๓.

ผ่องศรี วนาสิน และทิวา ศุภจรรยา. **เมืองโบราณบริเวณชายฝั่งทะเลเดิมของที่ราบภาคกลางประเทศไทย : การศึกษาดำเนินที่ตั้งและภูมิศาสตร์สัมพันธ์**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๕.

ผาสุข อินทราวุธ. **พุทธปฏิมาฝ่ายมหายาน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรสมัย, ๒๕๔๓.

พระครูปลัดสัมพิพัฒน์พรหมจริยาจารย์ (บุญ). **ตำนานพระพุทธรูปสำคัญวัดพระเชตุพนฯ**.

กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด (มหาชน), ๒๕๔๔.

พระครูวิจิตรการโกศล. **ประวัติวัดสุทัศนเทพวราราม**. พิมพ์ในงานยกช่อฟ้าพระวิหารพระศรีศากยมุนี เมษายน ๒๕๑๖. กรุงเทพมหานคร: ศิวพร, ๒๕๑๖.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). **พุทธวิธีบริหาร**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.

พระธรรมธีรราชมุณี. “ความรู้เรื่องสีมา” ใน **วัดศรีประวัตติ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๕๑๔.

พระเทพวิสุทธิกวี (ไสว สุจิตฺโต). **วิชาการเลขานุการ ตามแนวหลักสูตรแผนกอบรม**

โรงเรียนพระสังฆาธิการ. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร: บริษัทประยูรวงศ์ จำกัด, ๒๕๓๒.

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). **พจนานุกรมพุทธศาสน์**. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๓.

พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ จิตฺตญาโณ). **ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๖.

พระมหาโกเมศ เขมธมโม. **วัดราชโอรสารามราชวรวิหาร**. กรุงเทพมหานคร: กราฟิคอาร์ต (1977) จำกัด, ๒๕๒๕.

พระมหาปัญญา ปญฺญาดุฑฺโธ, ผศ. **ความรู้เบื้องต้นทางบริหารรัฐกิจ**. ภาควิชารัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

พระอุตรคณาธิการ (ชวินทร์ สระคำ). **ประวัติศาสตร์พุทธศาสนาในอินเดีย**. พระนคร: การศาสนา, ๒๕๐๗.

พริยะ ไกรฤกษ์. **อารยธรรมไทย : พื้นฐานทางประวัติศาสตร์ศิลปะ เล่ม ๑ ก่อนพุทธศตวรรษที่**

๑๙. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์, ๒๕๔๔.

_____ . **ประวัติศาสตร์ศิลป์ในประเทศไทย ฉบับคู่มือนักศึกษา.** กรุงเทพมหานคร:

อมรินทร์การพิมพ์, ๒๕๓๘.

ภาสิต จิตรภาษา (นามแฝง). "ศาลากลางบ้าน." **ศิลปวัฒนธรรม ๑๕, ๙,** กรกฎาคม ๒๕๓๗.

มนัส บุญวงศ์ และคณะ. **หลักการจัดการ.** กรุงเทพมหานคร: วังอักษร, ๒๕๓๘.

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. **มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ๑๑๓ ปี ย้อนอดีตสู่อนาคต.**

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดอกเบี๋ย, ๒๕๔๘.

มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย. **สารานุกรมไทยภาคอีสาน.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์

สยามเพรส แมเนจเม้นท์ จำกัด, ๒๕๔๒.

เมืองโบราณ. **วัดดุสิตาราม.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์, ๒๕๒๖.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕.**

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๒๕.

ราณี อธิชัยกุล. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว. เอกสารประกอบการเรียนการสอนเรื่อง**

หลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,

๒๕๔๖.

ราไพพรรณ แก้วสุริยะ. **คู่มือนำเที่ยว วัดโพธิ์.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อมรินทร์พรินติ้งจำกัด,

๒๕๕๐.

วรรณิกา ณ สงขลา. **จิตรกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๑.** กรุงเทพมหานคร: บริษัท ประชาชน

จำกัด, ๒๕๓๗.

วนิดา พึ่งสุนทร. "สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นภาคใต้," **อาษา ๘,** ๒๕๔๓.

วิจิตร ศรีสะอ้าน. **หลักและระบบการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์การพิมพ์,

๒๕๒๓.

วินิจ วีระยางกูร. **การจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว.** กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๒.

วิวัฒน์ชัย บุญยภักดี. "การท่องเที่ยว" ใน **ตำรา-เอกสารวิชาการ.** กรุงเทพมหานคร: ภาคพัฒนา

ตำราและเอกสารวิชาการ, หน่วยงานพิเศษ, ๒๕๓๓.

วิโรจน์ สารรัตน์. **การบริหาร หลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ, ๒๕๔๒.

วสันต □ ชีวะสาธณ □. **ศาสนสถานในพุทธศาสนา : แผล □ และบทบาท**. ๒๕๕๒.

วิวัฒน์ชัย บุญยภักดิ์ “การท่องเที่ยว” ใน **ตำรา-เอกสารวิชาการ**. กรุงเทพมหานคร: ภาคพัฒนา

ตำราและเอกสารวิชาการ. หน่วยศึกษานิเทศก์, ๒๕๓๓.

วิโรฒ ศรีสุโร. **ธาตุอีสาน (Taad-Isan)**. กรุงเทพมหานคร: เมฆาเพรส, ๒๕๓๙.

วัดมกุฏกษัตริยาราม ราชวรวิหาร. **ประวัติวัดมกุฏกษัตริยาราม ราชวรวิหาร**. พระนคร: โรงพิมพ์

การศาสนา, ๒๕๑๑.

ศิลปากร. กรม. กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์. **การบรรยายพิเศษเฉลิมพระเกียรติ ๒๐๐ ปี พระ**

บรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพมหานคร: ห้าง

หุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล สหประชาพาณิชย์, ๒๕๓๐.

ศักดิ์ชัย สายสิงห์. **พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวกับพระราชศรัทธาปณิธานในการ**

สถาปนาวัดกุฎสถานในพระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยและพัฒนา

มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๘.

ศูนย์ส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร. **ของดีกรุงเทพฯ**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร:

บริษัทบพิตรการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๔๕.

สมคิด วีระทัศน์กุล. **วัด : พุทธศาสนาสถาปัตยกรรมไทย**. ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร:

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕.

สมคิด จิระทัศน์กุล. **วัด : พุทธศาสนาสถาปัตยกรรมไทย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔.

สมชาย มณีโชติ. **จิตรกรรมไทย**. กรุงเทพมหานคร: โดเดียนสโตร, ๒๕๒๙.

สมพงษ์ เกษมสิน. **การบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช,

๒๕๒๓.

สมพร ไชยภูมิธรรม. **ปางพระพุทธรูป**. กรุงเทพมหานคร: ดันธรรมสำนักพิมพ์, ๒๕๔๓.

สมใจ นิมเล็ก. **อุโบสถ สถาปัตยกรรม**. กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๔๗.

สมใจ นิมเล็ก. **สถาปัตยกรรมแบบพระราชนิยมในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ๒๐๐ ปี**

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ๒๕๓๑.

สมบัติ จำปาเงิน. **วัดของท่าน**. กรุงเทพมหานคร: พีระพัทธนา, ๒๕๒๓.

สมเด็จพระยามหาจักรีบรมราชูปถัมภ์. **ตำนานพุทธเจดีย์**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา, ๒๕๑๕.

สมเด็จพระญาณมุนี. **เพชรในดวงใจ**. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร: พัทธอักษร, ๒๕๒๘.

สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส. **วินัยมุข เล่ม ๓**. พิมพ์ครั้งที่ ๒๐.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๒๕.

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ. **ตำนานพระพุทธรูปเจดีย์**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๔๕.

สุจิตต์ วงษ์เทศ. **มูลเหตุที่เกิดการสร้างพระพุทธรูป**. อฟกานิสถาน สมเด็จพระยามหาจักรีบรมราชูปถัมภ์. กรุงเทพมหานคร: มติชน, ๒๕๔๕.

สุนนท์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. ๗๐ ปีแห่งการอนุรักษ์มรดกทางสถาปัตยกรรม (ไทย). วารสาร"หน้าจั่ว"
วารสารวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับที่ ๑๒
ประจำปี ๒๕๓๖ - ๒๕๓๗, กรุงเทพมหานคร, ๒๕๓๗.

สุภาพวรรณ ณ บางช้าง. ไหม รัตนวราภรณ์ และยงยุทธ ไรจนวเรเกียรติ, **การประยุกต์หลัก**

พุทธธรรมมาใช้ในการพัฒนาชุมชนบท. กรุงเทพมหานคร:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๗.

สุภัทรดิศ ดากุล (ศาสตราจารย์หม่อมเจ้า). **ศิลปะในประเทศไทย**. ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๙.

สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์. **วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม**. กรุงเทพมหานคร: ศุภสภา, ๒๕๓๖.

สุริยวุฒิ สุขสวัสดิ์, (ม.ร.ว.). **พระพุทธรูปปฏิมาในพระบรมมหาราชวัง**. จัดพิมพ์เนื่องในวโรกาสเฉลิม
พระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถครบ ๕ รอบ. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพระราชพิธี, ๒๕๓๕.

สิริวัฒน์ คำวันสา. สงฆ์ไทยใน ๒๐๐ ปี. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศรีอนันต์, ๒๕๒๔.

เสนอ นิลเดช. **ศิลปะสถาปัตยกรรมล้านนา**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. สำนักพิมพ์โบราณ: กรุงเทพมหานคร, ๒๕๓๙.

เสมอชัย พูลสุวรรณ. **สัญลักษณ์ในงานจิตรกรรมไทยระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๙ ถึง ๒๔**.

กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๙.

สันติ เล็กสุขุม. **เจดีย์ : ความเป็นมาและคำศัพท์เรียกองค์ประกอบเจดีย์ในประเทศไทย**. พิมพ์

ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๔๕.

แสงโสม เกษมศรี (ม.ร.ว.) และ วิมล พงศ์พิพัฒน์. **ประวัติศาสตร์สมัยกรุงรัตนโกสินทร์**.

กรุงเทพมหานคร: มิตรนราการพิมพ์, ๒๕๑๕.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม**

แห่งชาติ ฉบับที่เก้า พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙. สำนักงานয়รัฐมนตรี, ๒๕๔๔.

สำนักงานแผนกธรรมมหาธาตุวิทยาลัย อาคารมหาธาตุวิทยาลัย ชั้น ๓ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์

กรุงเทพมหานคร.

สำนักพจนานุกรม มติชน. "ศาลาการเปรียญ," ใน **พจนานุกรมออกราชบัณฑิตยฯ**.

พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: มติชน, ๒๕๔๕.

สำนักราชเลขาธิการ. **สถาปัตยกรรมพระบรมมหาราชวัง เล่ม ๒**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์

กรุงเทพฯ ๑๙๘๔ จำกัด, ๒๕๓๑.

หนังสือพิมพ์. **ข่าวสดรายวัน**. วันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๓. ปีที่ ๒๐. ฉบับที่ ๗๐๗๓.

หลวงบริบาลบุรีภัณฑ์ (ศจ.). **พระพุทธรูปปางต่าง ๆ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดักชั่น,

๒๕๓๑.

_____. **เราเคารพพระพุทธรูปอย่างไร**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดักชั่น,

๒๕๓๑).

อนิชิภิกขุ, **อนุสรณ์ ๑๐๐ ปี ท่านอนิชิภิกขุ (หลวงพ่อบุญ)**. ในงาน ๑๐๐ ปี หลวงพ่อบุญ

วัดไร่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ศรีทิพย์

พรินติ้ง จำกัด, ๒๕๔๔.

อนุমানราชธน, พระยา. เสฐียรโกเศศ-นามแฝง. **พื้นความหลัง เล่ม ๑**. พระนคร: สำนักพิมพ์ศิษย์

สยาม, ๒๕๑๓.

อรุณรัตน์ วิเชียรเขียวและสุรพล ดำริห์กุล. **วัดร้างในเวียงเชียงใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์ตรีสิน, ๒๕๓๙.

อุษา วัจนเพียรภาค. **วิวัฒนาการพุทธสถานไทย**. กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร, ๒๕๓๓.

อารี สุทธิพันธ์. **มนุษย์กับจินตนาการ**. กรุงเทพมหานคร: แสงศิลป์การพิมพ์, ๒๕๓๘.

(๒) รายงานวิจัย

จิรศักดิ์ เดชวงศ์ญา. **พระเจดีย์เมืองเชียงใหม่**. รายงานการวิจัย. สถาบันวิจัยสังคม

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เชียงใหม่, ๒๕๔๑.

ฉัตรสุตา อู่เนื่อง. **การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวโบราณสถานเวียงกุมกาม จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๖.

ธีรพงษ์ ดวงสนิท. **ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อการให้บริการของมัคคุเทศก์ในจังหวัดเชียงราย**. รายงานการศึกษาราย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๕.

ธีรวงศ์ คงทอง. **คติการสร้างพระเจดีย์กับการอนุรักษ์ศิลปกรรมโบราณสถานเจดีย์; กรณีศึกษาโบราณสถานพระเจดีย์ช้างม่อย อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่**. รายงานการวิจัย. สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เชียงใหม่, ๒๕๔๕.

ณัฐพงศ์ ถือดำ และ สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. **ระบบการจัดการพิพิธภัณฑ์ โบราณสถาน ศาสนสถานให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน**. งานวิจัยกองทุนสนับสนุน (สวก). ภูเก็ต มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, ๒๕๕๐.

นำชัย หนูผล, รศ. ดร. และคณะ. **“การพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทรายจังหวัดเชียงใหม่”**. รายงานผลการวิจัย สาขาวิชาพัฒนาการท่องเที่ยว, เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้, ๒๕๔๔.

ปกรณ สิงห์สุริยา. **รูปแบบการจัดการศึกษาและการเผยแพร่ศาสนธรรมของวัดในพระพุทธศาสนา : กรณีศึกษาวัดโสมนัสวิหาร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร**. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๔๘.

ปรียา ศุภวงศ์. **อิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อพระราชดำริทางการปกครองในพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว**. รายงานการวิจัยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยศรีปทุม กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ๒๕๕๐.

เปรมวดี ณ นครพนม. **การศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยแบบจัดการท่องเที่ยวด้วยตนเอง : กรณีศึกษาบริเวณพื้นที่เกาะรัตนโกสินทร์**. รายงานผลการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕.

- พยูร นุ่นสุข และคณะ. **โครงการพัฒนาระบบมาตรฐานคุณภาพการจัดการท่องเที่ยวอนุรักษ์วัด
มหาธาตุวรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช.** สำนักงานสนับสนุน
กองทุนวิจัย, นครศรีธรรมราช, ๒๕๔๕.
- ยศ สันตสมบัติและคณะ. **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการ
จัดการทรัพยากรในจังหวัดแม่ฮ่องสอน.** รายงานผลการวิจัยศูนย์ศึกษาความ
หลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น. คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๔.
- เพ็ญพัชร สุวรรณสนธิ. **ทัศนคติและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีต่อวัดพระ
ศรีรัตนศาสดาราม กรุงเทพมหานคร.** รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๗.
- มิ่งสรรพ ขาวสะอาด. **โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงบูรณาการที่ยั่งยืนในภูมิภาค
กลุ่มแม่น้ำโขง.** ในวารสารสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. ๓๘ (๑) : ๗๑ – ๗๒
มกราคม – มิถุนายน ๒๕๔๗.
- มยุรี สุภังคนาช. **การศึกษาเพื่อเสนอแนวทางอนุรักษ์วัดในชุมชนริมคลองอ้อมจังหวัดนนทบุรี.**
รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๕.
- รสิกา อังกูร. **ความพร้อมของวัดในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการเผยแพร่พระพุทธศาสนา
โดยผ่านการนำชมศิลปวัฒนธรรม.** รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร:
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๔.
- วัชรภรณ์ ระเบียบศรี. **พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติ
ที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร.** รายงานการวิจัย.
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๑.
- ศักดิ์ชัย สายสิงห์. **รายงานการวิจัยเรื่อง พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว กับพระราช
ศรัทธาปณิธานในการสถาปนาวัดกุสุมาลย์ในพระพุทธศาสนา.** ได้รับทุน
สนับสนุนจากสถาบันวิจัย และพัฒนามหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ.๒๕๔๗.
กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๗.
- สมคิด จิรทัศน์กุล และคณะ. **รูปแบบทางการสถาปัตยกรรมของวัดในพระพุทธศาสนาในชุมชน
ท้องถิ่น.** ในหนังสือรางวัลสภาวิจัยแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๐. สำนักงานคณะกรรมการ
วิจัยแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร: หจก. อรุณการพิมพ์, ๒๕๕๑.

สุจินต์ นิมนงค์. การบริหารจัดการทรัพยากรวัด ของพระสังฆาธิการระดับวัดในเขต

การศึกษา ๑. รายงานการวิจัย. นครปฐม กลุ่มวิจัยและพัฒนาสำนักพัฒนาการศึกษา, ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา ๑, ๒๕๔๕.

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. สถาบันดำรงราชานุภาพ. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างผสมผสานในพื้นที่ระดับตำบล. ในประมวลสรุปผลงานวิจัยของสถาบันดำรงราชานุภาพ (พ.ศ. ๒๕๓๖ – ๒๕๔๔) เล่ม ๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บริษัท บพิธการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๔๙.

อักรชัย ชัยแสง และคณะ. ศิลปะเจดีย์วัดในจังหวัดเชียงใหม่กับการพัฒนาสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว. งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสถาบันวิจัยญาณสังวร. สถาบันวิจัยญาณสังวรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

อัฉนา อันนายนนท์. การบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม.

การค้นคว้าแบบอิสระบัณฑิตวิทยาลัย. บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๗.

อิทธิวัตร ศรีสมบัติ และคณะ. สายธารธรรมลุ่มแม่น้ำมูล : ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธกลุ่มจังหวัดอีสานใต้, รายงานการวิจัย (สกว). สำนักประสานงานการพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน, ๒๕๕๐.

(๓) สัมภาษณ์

พระพิศาลกิจจาภรณ์, วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๑

พระราชรัตนภรณ์, วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๑.

นายสมชาย สิทธิศาสตร์, วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๑.

พระราชเวที, วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๑.

นายเวก สวัสดิ์, วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๑.

พระมหาขวัณญ์ แดงหน่าย, วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๑.

พระมหาเชาวลิต ชุตินาโณ, วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๑.

พระมหาสุพจน์ คชรินทร์, วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๑.

พระครูสิทธิธรรมมงคล, วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑.

พระมหาเกรียงศักดิ์, วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๑.

พระครูสมณจริยโกศล, วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๑.

พระมหาเกรียงศักดิ์, วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๑.

พระมหาเกรียงไกร กิตติเมธี, วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๑.

พระปริยัติธาดา, วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๑.

นายสมพงษ์ แก้วใจ, วันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๑.

นางทองอยู่, วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๑.

นางทองอยู่, วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๑.

พระสุนทรภมม มณีโชโต, วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๑.

พระมหาสถิต วิฑิตโต, วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๑.

พระครูวินัยธร อภิญา, วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๑.

พระอาจารย์ละมุล เรืองสมบัติ, วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๑.

พระเรณิจิต หนุตติโต, วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๒.

พระมหาเพชร ชนาสโก, วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๒.

พระครูศรีธรรมมาร, วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๒.

พระมหานัฐธิด์ วิฑิตโล, วันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๒.

พระมหาเกียรติ กิตติโก, วันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๒.

พระมหาศรีพนธ์ สมจาโร, วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๒.

พระเทพเวที, วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๒.

พระครูสิริกาญจนกร, วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๒.

พระมหามังกร จิณฺณจาโร, วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๒.

พระปริยัติวรกร, วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๒.

พระครูกัลยาณสิทธิวัฒน์, วันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๒.

พระราชมนี, วันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๒.

พระครูพิบูลจันทสาร, วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒.

พระมหาสมบุญ, วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒.

พระมหาสุริโย อุตฺตเมธี, วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒.

พระมหาเอ็ด เมจิตโต, วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒.

พระมหามานิตย์ สุทธิญาโณ, วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒.

พระราชาธรรมเวที, วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒.

พระอาจารย์มั่น กิตติธโร, วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒.

(๔) หนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์. ข่าวสดรายวัน. วันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๓. ปีที่ ๒๐. ฉบับที่ ๗๐๗๓.

(๕) อินเทอร์เน็ต

<http://www.dhammajak.net/forums/viewtopic.php?f=24&t=19342>.

<http://www.fungdham.com/place01.html>.

<http://guru.thaibizcenter.com/articledetail.asp?kid=866>.

http://www.myfirstbrain.com/AroundTheCity_View.aspx?Id=49363.

<http://th.wikipedia.20/11/2552>.

<http://www.danpranipparn.com/web/board/show.php?Category=sontana&No=121>.

http://www.geocities.com/CapitolHill/Congress/7905/watthai/wthai_1.htm12//9/2552.

๒ ภาษาอังกฤษ

Branford, Malcolm & Lee, Ean. *Tourism and Cultural Heritage in Southeast Asia*. Bangkok : SEAMEO - SPAFA, 2004.

E. Wanda George; & Donald G. Reld., 2005, Abstract.

Godfrey, K & Clarke, J. *The Tourism Development Handbook*. London: Cassell, 2000.

Mc Grady, Timothy J., "Gilakas'la: A Sustainable Tourism Strategy for the, ๔๕ (๐๔), ๒.